

Domov>Družinske zadeve in dedovanje>Družinske preživnine

Družinske preživnine

Avstrija

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Preživnina je namenjena kritju vseh ustreznih – tj. nujnih in običajnih – materialnih potreb ob upoštevanju okoliščin posameznega primera. To vključuje zlasti hrano, oblačila, nastanitev (vključno z ogrevanjem in elektriko), zdravstveno varstvo in higieno, plačilo dodatnih prispevkov za socialno zavarovanje ter izdatkov za prostočasne in rekreacijske dejavnosti, kulturo in šport, komunikacije in sredstva javnega obveščanja (telefon, radio, TV, internet) ter izobraževanje in usposabljanje. Preživnina ne vključuje prispevkov za ustvarjanje premoženja ali zasebne pokojninske načrte.

Preživninska obveznost je obveznost plačevanja ustrezne preživnine. Višina preživnine je odvisna od posebnih potreb upravičenca do preživnine in plačilne sposobnosti preživninskega zavezanca.

Preživnino morajo plačevati:

starši otrokom in vnukom,

otroci staršem in starim staršem ter

zakonci in registrirani partnerji drug drugemu.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Starostne omejitve ni. Otroci so upravičeni do preživnine, dokler se ne morejo sami preživljati.

Glavne razlike med upravičenostjo do preživnine za mladoletne in polnoletne otroke se nanašajo na njeno pravno izvrševanje.

3 Naj se za pridobitev preživnine obnem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Preživninske zahtevke je treba uveljavljati v sodnem postopku.

Zakonci in registrirani partnerji morajo svoje zahtevke uveljavljati s tožbo v civilnem pravdnem postopku. O zadevi odloči sodišče – v praksi je to sodnik –, ki po opravljenem postopku za pridobivanje dokazov izda odločbo. Poleg tega lahko zakonca ali registrirana partnerja zaprosita tudi za začasno odredbo za začasno plačevanje preživnine v povezavi s preživninskim postopkom ali postopkom za razvezo/prenehanje zakonske zveze. V teh primerih sodišče odloči na podlagi postopka preverjanja.

Preživnino za otroka je treba uveljavljati v nepravdnem postopku. To velja tudi, ko gre za polnoletne otroke. Skrbstveno sodišče (*Pflegschaftsgericht*) – v praksi je to Rechtspfleger (višji uradnik ali uradnica v avstrijski sodni organizaciji, pooblaščen za sprejemanje odločitev) – o zadevi odloči z izdajo odločbe po opravljenem postopku za pridobivanje dokazov. Poleg tega lahko otrok zaprosi za začasno odredbo za začasno plačevanje preživnine v okviru preživninskega postopka; v takih primerih sodišče odloči na podlagi postopka preverjanja. Mladoletni otroci lahko zaprosijo tudi za začasno plačevanje preživnine ne glede na preživninski postopek.

4 Ali se zahtevek lahko vloži v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Zahtevo za določitev ali izvršitev preživnine za mladoletne otroke lahko vloži zakoniti zastopnik, tj. oseba, ki ima pravico do varstva in vzgoje otroka. S soglasjem te osebe lahko tudi služba za socialno skrbstvo za otroke in mladino (*Kinder- und Jugendhilfeträger*) deluje kot otrokov zastopnik.

V vseh drugih primerih lahko tožnika zastopa le pooblaščen oseba ali poseben zakoniti zastopnik (*Erwachsenenvertreter*).

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Pristojnost v preživninskih zadevah je opredeljena z zakonom.

V skladu s členom 114 zakona o sodni pristojnosti (*Jurisdiktionsnorm* – JN) je skrbstveno sodišče pristojno tudi za odločanje o pravnih zahtevkih za preživnino za mladoletne otroke. Pravni zahtevki za preživnino za druge prednike ali potomce spadajo v pristojnost sodišča, ki je splošno krajevno pristojno za spore na območju,

kjer ima upravičenec stalno ali običajno prebivališče.

V skladu s členom 76a JN je za zadeve v zvezi s preživnino med zakonci ali registriranimi partnerji pristojno sodišče, pred katerim poteka postopek za razvezo ali prenehanje zakonske zveze. Če tak postopek ne poteka, je pristojno sodišče, na območju katerega ima toženec stalno ali običajno prebivališče (členi 65 do 71 JN).

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Preživnina za otroka: na prvi stopnji stranke ne potrebujejo zastopnika. Če ga želijo in zadeva vključuje denarna sredstva ali denarno vrednost nad 5 000 EUR, jih lahko zastopa le odvetnik (relativna zahteva za pravno zastopanje, člen 101(1) zakona o nepravdnem postopku (*Außerstreitgesetz* – AußStrG)). V primeru pritožbenega postopka velja absolutna zahteva za pravno zastopanje.

Preživnina za zakonce ali registrirane partnerje: na prvi stopnji stranke ne potrebujejo zastopnika. Če ga želijo in zadeva vključuje denarna sredstva ali denarno vrednost nad 5 000 EUR, jih lahko zastopa le odvetnik (relativna zahteva za pravno zastopanje, člen 29(1) zakona o civilnem postopku (*Zivilprozessordnung* – ZPO)). V primeru pritožbenega postopka velja absolutna zahteva za pravno zastopanje.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Takse za vložitev preživninske zadeve na sodišču so različne, odvisno od vrednosti dodeljene preživnine. Osnova za oceno preživninskih zahtevkov, ki so že bili dodeljeni, je zato dodeljeni znesek preživnine. Če zahtevek zadeva prihodnjo preživnino, se kot osnova za oceno uporabi znesek enoletne preživnine. Če se preživnina dodeli za manj kot eno leto, se kot osnova za oceno upošteva skupni znesek (opomba 1 k tarifni postavki 7 zakona o sodnih taksah (*Gerichtsgebührengesetz* – GGG) v preživninskih postopkih za otroka; člen 15(5) GGG v preživninskih postopkih za zakonce ali registrirane partnerje).

Pri določitvi dejanskega zneska takse se razlikuje med nepravdnim postopkom za preživnino za otroka in zadevami v zvezi s preživnino za zakonce ali registrirane partnerje. V postopkih v zvezi s preživnino za otroka so mladoletni vložniki (mlajši od 18 let) oproščeni taks.

V postopkih v zvezi s **preživnino za otroka** so mladoletni vložniki (mlajši od 18 let) oproščeni taks.

Za polnoletne vložnike znaša pavšalna taksa za odločbe in poravnave v zvezi s preživninskimi zahtevki 0,5 % vrednosti dodeljene preživnine (tarifna postavka 7 GGG). Takso plača preživninski zavezanec (tj. oseba, ki dolguje plačilo preživnine). Če se na podlagi nove zahteve poveča znesek preživnine, ki je že bil dodeljen s pravnomočno odločbo ali na podlagi poravnave, se kot osnova za oceno upošteva razlika med dodeljenim zneskom in prej veljavnim zneskom.

Primer: dodeli se plačilo prihodnje mesečne preživnine v višini 250 EUR.

Pavšalna taksa znaša 15,00 EUR (250 EUR × 12 × 0,05).

Kadar polnoleten preživninski zavezanec zahteva znižanje preživnine, velja (fiksna) pavšalna taksa v višini 15,00 EUR. Taksa se oprosti, če je zahteva vložnika za znižanje zneska preživnine v celoti uspela (opomba 3 k tarifni postavki 7 GGG). V postopkih v zvezi s preživnino za zakonca ali registriranega partnerja je treba uporabiti tarifno postavko 1 GGG.

V postopkih v zvezi s **preživnino za zakonca ali registriranega partnerja** je treba uporabiti tarifno postavko 1 GGG. Pavšalna taksa se zaračuna le za pritožbo – kot zahtevo za uvedbo postopka – in se plača na podlagi pomične lestvice, odvisno od osnove za oceno. Za ponazoritev so spodaj prikazane takse, ki veljajo v skladu s tarifno postavko 1 GGG (na dan 4. maja 2023):

Vrednost zahtevka v sporu – veljavna taksa:

do vključno 150 EUR – 25 EUR

nad 150 EUR do vključno 300 EUR – 48 EUR

nad 300 EUR do vključno 700 EUR – 68 EUR

nad 700 EUR do vključno 2 000 EUR – 114 EUR

nad 2 000 EUR do vključno 3 500 EUR – 182 EUR

nad 3 500 EUR do vključno 7 000 EUR – 335 EUR

nad 7 000 EUR do vključno 35 000 EUR – 792 EUR

nad 35 000 EUR do vključno 70 000 EUR – 1 556 EUR

V pravnih postopkih se v skladu s členi 63 do 73 ZPO na podlagi prošnje dodeli pravna pomoč, če stranka ni zmožna plačati stroškov postopka, ne da bi s tem ogrozila sredstva, ki jih potrebuje za preživljanje. V skladu s členom 7(1) AußStrG se te določbe ustrezno uporabljajo za nepravdne postopke (kot so postopki v zvezi s preživnino za otroka).

V abstraktnem smislu so sredstva, potrebna za preživljanje, določena med statističnim povprečnim dohodkom zaposlenega in minimalnim zneskom za preživetje. Šteje se, da so ta sredstva ogrožena, če se stranka in njeni družinski člani, ki so upravičeni do preživnine, ne bi mogli niti skromno preživljati, ob upoštevanju vsega uporabnega premoženja ali možnosti ustvarjanja prihrankov med dolgotrajnim postopkom. Dodeli se lahko tudi delna pravna pomoč. Pravna pomoč se ne odobri, kadar je tožba ali obramba očitno zlonamerna ali brez vsake možnosti za uspeh. V zvezi s tem državljanstvo stranke ni pomembno.

Pravna pomoč vključuje zlasti začasno oprostitev plačila sodnih taks, stroškov prič, izvedencev in tolmačev ter plačilo potnih stroškov strank, kadar morajo biti te osebno navzoče. Če zakon določa zastopanje po odvetniku (npr. v pritožbenem postopku) ali če se to zdi potrebno glede na konkretne okoliščine v posameznem primeru, se stranki začasno brezplačno dodeli avstrijski odvetnik. Delo odvetnika vključuje tudi svetovanje v predhodnem postopku v zvezi z izvensodno poravnavo.

Člen 71 ZPO določa, da morajo stranke, ki jim je dodeljena pravna pomoč, vrniti del zneska ali celotni znesek, katerega plačila so bile začasno oproščene in ki še ni vrnjen, ter plačati nagrado dodeljenemu odvetniku v skladu s plačilno lestvico, kolikor in takoj ko to lahko storijo, ne da bi s tem ogrozile sredstva, ki jih potrebujejo za preživljanje. Po treh letih od konca postopka obveznosti vračila teh zneskov ni več mogoče uveljavljati. Sodišče lahko stranko pozove, naj v ustreznem roku, ki ga določi sodišče, predloži nov popis premoženja, vključno z razumnimi listinskimi dokazi, da se preveri, ali so izpolnjeni pogoji za vračilo.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Sodišče določi preživnino kot denarno dajatev. Starš, ki vodi gospodinjstvo, v katerem skrbi za otroka, tako prispeva k preživljanju otroka. Drugi starš mora plačevati preživnino.

Višina preživnine, ki jo je treba plačevati za otroka, je odvisna od zmožnosti starša in otrokovih potreb ter se določi za vsak primer posebej. Na podlagi odstotkovne metode, ki je bila kot smernica razvita v sodni praksi, mora preživninski zavezanec plačati določen delež svojega mesečnega (neto) dohodka, tj.:

16 % za otroke, mlajše od 6 let;

18 % za otroke, stare od 6 do 10 let;

20 % za otroke, stare od 10 do 15 let, in

22 % za otroke, starejše od 15 let.

Če mora oseba plačevati preživnino za več otrok, se deleži v skladu s tem ustrezno zmanjšajo. Če plačuje preživnino za več kot enega otroka, se za vsakega dodatnega otroka, mlajšega od 10 let, odbije ena odstotna točka, za vsakega dodatnega otroka, starejšega od 10 let, se odbijeta dve odstotni točki, za zakonca, upravičenega do preživnine, pa se odbije od nič do treh odstotnih točk, odvisno od njegovega lastnega dohodka.

V skladu s sodno prakso za plačila preživninskih zahtevkov velja zgornja meja (tako imenovana luksuzna meja – *Luxusgrenze*), ki je dva- do trikratnik povprečnega zneska za pokrivanje osnovnih potreb (*Regelbedarf*), ki je bil prav tako določen s sodno prakso. Ta znesek se vsako leto prilagodi in od 1. januarja 2023 znaša mesečno za otroke:

Znesek za pokrivanje osnovnih potreb

po Danningerju (v ÖA 1972, 17), ki ga je izračunalo Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien

(zneski v EUR)

Leta	od rojstva	od 3 let	od 6 let	od 10 let	od 15 let	od 19 let od leta 2022: od 20 let
1. januar 2023 do 31. december 2023	320	320	410	500	630	720
1. januar 2022 do 31. december 2022	290	290	370	450	570	650
1. julij 2021 do 31. december 2021	219	282	362	414	488	611
1. julij 2020 do 30. junij 2021	213	274	352	402	474	594
1. julij 2019 do 30. junij 2020	212	272	350	399	471	590
1. julij 2018 do 30. junij 2019	208	267	344	392	463	580
1. julij 2017 do 30. junij 2018	204	262	337	385	454	569
1. julij 2016 do 30. junij 2017	200	257	331	378	446	558
1. julij 2015 do 30. junij 2016	199	255	329	376	443	555
1. julij 2014 do 30. junij 2015	197	253	326	372	439	550
1. julij 2013 do 30. junij 2014	194	249	320	366	431	540
1. julij 2012 do 30. junij 2013	190	243	313	358	421	528

1. julij 2011 do 30. junij 2012	186	238	306	351	412	517
1. julij 2010 do 30. junij 2011	180	230	296	340	399	501
1. julij 2009 do 30. junij 2010	177	226	291	334	392	492
1. julij 2008 do 30. junij 2009	176	225	290	333	391	491
1. julij 2007 do 30. junij 2008	171	217	281	322	378	475
1. julij 2006 do 30. junij 2007	167	213	275	315	370	465
1. julij 2005 do 30. junij 2006	164	209	270	309	363	457
1. julij 2004 do 30. junij 2005	160	204	264	302	355	447
1. julij 2003 do 30. junij 2004	157	200	258	296	348	438

Zneski, ki so se uporabljali v obdobju 1972–2002, so navedeni v tej tabeli: [Regelbedarf 1972-2002](#).

Preživnina za zakonce ali registrirane partnerje, ki so še poročeni ali živijo v registrirani partnerski skupnosti, je prav tako odvisna od zmožnosti zavezanca in potreb osebe, upravičene do preživnine, ter se določi za vsak primer posebej. Na podlagi odstotkovne metode, ki je bila kot smernica razvita v sodni praksi, se za izračun preživninskega zahtevka stranke z nižjim dohodkom upošteva 40 % družinskih dohodkov (neto dohodek obeh zakoncev/partnerjev), od česar se odšteje dohodek tožnika. Če ena stranka nima lastnega dohodka in le skrbi za gospodinjstvo, je upravičena do tretjine (33 %) neto dohodka hranilca družine. Upoštevati je treba tudi druge skrbstvene obveznosti (z zmanjšanjem deležev).

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnino je treba plačevati vnaprej na začetku zadevnega meseca (člen 1418 civilnega zakonika (*Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch* – ABGB); člen 70 zakona o zakonski zvezi (*Ehegesetz*); člen 22(1) zakona o registrirani partnerski skupnosti (*Eingetragene Partnerschaft-Gesetz* – EPG)). Preživnina se plačuje upravičencu ali njegovemu zastopniku (staršu, skrbniku (*Erwachsenenvertreter*)).

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Ko je v prvotnem postopku določen znesek preživnine, se lahko zoper zavezanca uvede izterjava (prisilna izvršba) v skladu s splošnimi pravili.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Zavezanec (v izvršilnem postopku: dolжник) mora obdržati minimalni znesek (tj. znesek, ki ga ni mogoče zaseči), ki je enak eksistenčnemu minimumu. Ta se opredeli vsako leto in je odvisen od več dejavnikov. V skladu s členom 291b zakona o izvršbi (*Exekutionsordnung* – EO) mora dolžniku v primeru izvršbe, ki temelji na pravnem zahtevku za preživnino, ostati samo 75 % eksistenčnega minimuma. Iz razlike med tem zmanjšanim eksistenčnim minimumom in običajnim eksistenčnim minimumom je treba najprej poravnati vse odprte pravne zahtevke za preživnino, ne glede na vrstni red jamstev, določenih za te zahtevke, in sorazmerno s tekočimi mesečnimi plačili preživnine. Glede na to imajo preživninski upravičenci prednost pred drugimi upniki.

Za vse (neporavnane) zahtevke, ki so bili dodeljeni z izvršljivo sodno odločbo (*Judikatschulden*), velja 30-letni zastaralni rok in so zato v tem obdobju pravno izvršljivi.

V zvezi z izvrševanjem preživninskih zahtevkov ni posebnih zastaralnih rokov.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Če je pridobljeno pisno soglasje drugega zakonitega zastopnika mladoletnega otroka, lahko služba za socialno skrbstvo za otroke in mladino deluje kot otrokov zastopnik za namene ugotavljanja ali izvrševanja njegovih preživninskih zahtevkov.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Namen vnaprejšnjega plačevanja preživnine je zagotoviti, da mladoletni otroci prejmejo plačila preživnine, če eden od staršev preživnine ne plačuje redno ali sploh ne izpolnjuje svoje plačilne obveznosti. Vlada ga odobri na podlagi prošnje. Prošnjo mora v imenu otroka pri sodišču vložiti starš, ki je pooblaščen za njegovo zastopanje.

Do preživnine so upravičeni mladoletni otroci, ki:

imajo običajno prebivališče v Avstriji;

imajo avstrijsko državljanstvo, ali so državljani druge države članice EU/EGP, ali so brez državljanstva in ne živijo v istem gospodinjstvu kot preživninski zavezanec.

Vnaprejšnje plačilo preživnine se dodeli od začetka meseca, v katerem je bila prošnja vložena, za največ pet let. Preživnino upravičencu do preživnine prvi dan v mesecu vnaprej plača višje deželno sodišče (*Oberlandesgericht*).

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

Če preživninski zavezanec živi v tujini in v Avstriji nima premoženja, na katerem bi bilo mogoče opraviti izvršbo, je treba izvršbo opraviti v tujini. V ta namen se lahko zahtevki vložijo prek osrednjega organa (*Zentrale Behörde*) (člen 8 zakona o preživninskih obveznostih v tujini iz leta 2014 (*Auslandsunterhaltsgesetz* 2014)).

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Službe za socialno skrbstvo za otroke in mladino (okrožni organi (Bezirkshauptmannschaften) ali občinske uprave (Magistrate)) in okrožna sodišča (Bezirksgerichte) zagotavljajo podporo preživninskim upravičencem pri uveljavljanju ali izvrševanju zahtevkov. Osrednji organ zahteve posreduje drugi državi.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Med uradnimi urami organov in sodišč: osrednji organ zagotavlja svetovanje tudi po telefonu in elektronski pošti.

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

Ko pristojno sodišče prejme zahtevo preživninskega upravičenca, jo na splošno obravnava enako, kot če bi preživninski upravičenec živel v Avstriji. Sodišču zahtevo posreduje osrednji organ. Sodišče dodeli pravno pomoč, kadar je to primerno, in poskrbi, da avstrijska odvetniška zbornica imenuje odvetnika, ki bo zagotavljal pravno pomoč. Ta odvetnik, ki pozna avstrijsko pravo, deluje kot zastopnik tujega upravičenca in je odgovoren za vlaganje vseh nadaljnjih zahtev, nakazilo prejetih plačil preživnine in poročanje o teh dejavnostih (člen 9 zakona o preživninskih obveznostih v tujini iz leta 2014 (*Auslandsunterhaltsgesetz*)).

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Ker velja načelo sodelovanja med dvema osrednjima organoma, so za zagotavljanje te podpore odgovorni zlasti organi v državi članici stalnega prebivališča.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Ni relevantno.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

Ni relevantno.

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Do 1. avgusta 2014 so veljale samo določbe tega poglavja; od takrat se dostop do sodnega varstva v čezmejnih primerih ureja tudi s členom 10 in naslednjimi zakona o preživninskih obveznostih v tujini iz leta 2014, Zvezni uradni list (BGBl.) I 34/2014.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Z zakonom o preživninskih obveznostih v tujini iz leta 2014 so bili vzpostavljeni poenostavljeni birokratski postopki, da se oddelku I 10 zveznega ministrstva za pravosodje omogoči obravnava vse večjega števila zadev z nespremenjenim številom zaposlenih.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 19/01/2024

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.